

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2023. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: 4. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova: 50

Potpis članova Županijskoga povjerenstva

1. _____

2. _____

Potpis članova Županijskoga povjerenstva koji su vrednovali odgovore:

Mjesto i nadnevak: _____

Zadatke rješavaj prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuju se rješenja iz *Hrvatskoga pravopisa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena uporaba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova.

Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji nabilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Županijsko povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Županijskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. Netočno se riješeni zadatci, naknadno ispravljeni odgovori, odgovori napisani u zagradama i bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Županijsko povjerenstvo.

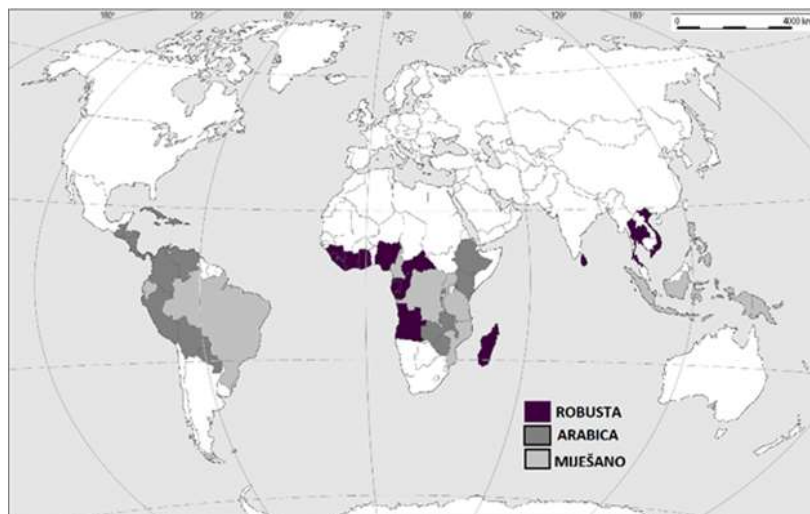
SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA TEKSTA, DIJAGRAMA I TEMATSKE KARTE ODABRANIH VAŽNIJIH PROIZVOĐAČA KAVE S PREVLADAVAJUĆIM VRSTAMA.

U svjetskoj proizvodnji kave prevladavaju dvije kultivirane vrste kave – Coffea arabica i Coffea robusta. Arabica se često opisuje kao kava najviše kvalitete koja ima jaču aromu i pun okus. Svojim zrnima zadovoljava oko 70 % svjetskih potreba za kavom. Robusta se opisuje kao oštrija i gorča kava s većim udjelom kofeina. Robusta se najviše koristi za pića jeftinije cijene i instant-pića, a njezin je udio u svjetskoj proizvodnji kave oko 30 %. Robusta u najvećoj mjeri raste na nadmorskoj visini između 200 i 500 metara, a arabica uspijeva na višim nadmorskim visinama, obično od 600 do 2000 m. Za uzgoj arabice najpogodnija je temperatura između 18 °C i 20 °C. Istodobno, robusta podnosi temperature i do 35 °C. Osim što je otpornija na visoke temperature, robusta je otpornija i na nametnike.

Prosječna potrošnja kave po stanovniku 2016. godine

Izvor: International Coffee Organization

2

1. Najveći se dio svjetske proizvodnje kave nalazi na prostoru na kojemu prevladava klimatski razred koji, prema Köppenovoj klasifikaciji, označavamo slovom _____, dok na najvećemu dijelu teritorija dviju država najvećih potrošača kave po stanovniku prevladava klimatski razred koji po istoj klasifikaciji označavamo slovom _____.

1

2. Oblik tržišne (komercijalne) poljoprivredne proizvodnje kojim se uzgaja većina kave na svjetskome tržištu nazivamo _____.

2

3. Ime je glavnoga grada na priloženome dijagramu najviše rangirane države od svih u kojima se kultura ispijanja kave počela razvijati zahvaljujući osmanlijskim prodorima _____.

Ime je glavnoga grada države s dijagrama u kojoj se nalazi sjedište tvrtke koja je najveći svjetski proizvođač instant-kave, a čije ime u nekim dijelovima Hrvatske postaje eponim za napitke od instant kave _____.

U SLJEDEĆA DVA ZADATAKA DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

2 ☐ **4.** U koje će dvije od navedenih država postupci kemijske zaštite u konvencionalnome uzgoju kave imati prosječno najveći nepovoljan utjecaj na žive organizme u prirodi?

- a) DR Kongo b) Gana c) Kenija d) Kostarika e) Vijetnam

2 ☐ **5.** U koje će dvije od navedenih država prosječna proizvedena tona kave postizati razmjerno najvišu cijenu na svjetskome tržištu?

- a) Angola b) Etiopija c) Kuba d) Madagaskar e) Tajland

U SLJEDEĆA DVA ZADATAKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

1 ☐ **6.** U kojoj je od navedenih geografskih cjelina koncentrirana većina brazilske proizvodnje kave vrste *Coffea arabica*?

- a) Amazonija b) Brazilsko visočje c) Gvajansko gorje d) Mato Grosso

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH PRIMJERA LOGOTIPA.

1 ☐ **7.** Kojim je brojem označen logotip, koji možemo vidjeti na skupljim pakiranjima kave, a nastao je kao tržišna reakcija na učestale protuglobalističke tvrdnje o nepoštenome odnosu tvrtka iz razvijenih dijelova svijeta prema lokalnim proizvođačima kave?

- a) 1 b) 2 c) 3 d) 4

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE TABLICE PROSJEČNOGA DNEVNOG UNOSA KALORIJA (kcal/stan.) PREMA SKUPINAMA NAMIRNICA U ODABRANIM DRŽAVAMA SVIJETA.

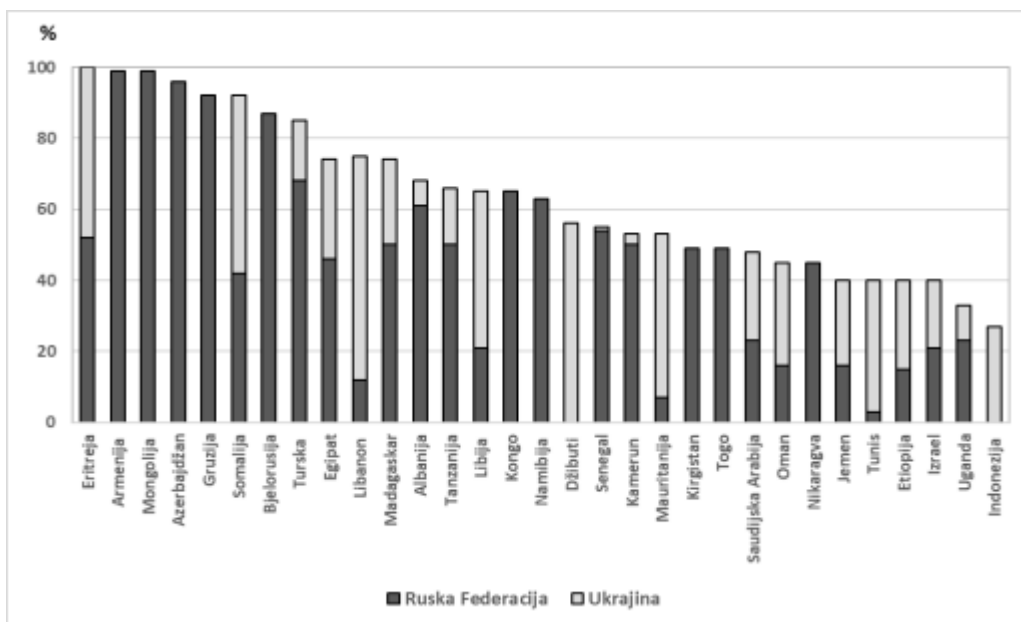
Država	Žitarice	Masti i ulja	Meso	Šećer	Voće i povrće	Gomolji i mahunarke	Riba i plodovi mora
A	1 079	464	645	444	127	148	11
B	343	159	17	33	144	1 345	8
C	1 401	372	19	219	144	196	15
D	1 038	160	67	201	137	49	183

3 **8.** Poveži priloženu tablicu i desni stupac s lijevim stupcem upisom pripadajućega slova iz tablice i broja iz desnoga stupca na crtu ispred pojma u lijevome stupcu. Jedno se slovo iz tablice i jedan broj iz desnoga stupca ne mogu povezati.

_____ Argentina	1) najviše izvozi meso, soju i kukuruz
_____ DR Kongo	2) najviše izvozi šećer, rižu i začine
_____ Indija	3) najviše izvozi kavu, kakaovac i kaučukovac
	4) najviše izvozi pšenicu, ribu i duhan

2 **9.** Kalorije unesene konzumacijom manioke (kasave) pribrojiti ćemo kategoriji iz priložene tablice čiji je naziv _____. Kalorije dobivene konzumacijom tofua od soje pribrojiti ćemo kategoriji iz priložene tablice čiji je naziv _____.

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA UDJELA UVEZENE PŠENICE IZ RUSIJE I UKRAJINE U UKUPNOME UVOZU PŠENICE ODABRANIH DRŽAVA SVIJETA TE PRILOŽENOGA DIJAGRAMA KRETANJA CIJENA ODABRANIH JESTIVIH ULJA.

1 **10.** Zanemarivši domaću proizvodnju, blokada pomorske luke Čornomorsk, luke Južni ili luke Očakiv imala je potencijalno najveći nepovoljan utjecaj na opskrbljenost tržišta pšenicom u državi čije je ime

1 **11.** Prirodni biljni pokrov najplodnijega područja uzgoja pšenice u državama izvoznicama s priloženoga dijagrama čini biljna zajednica koju nazivamo

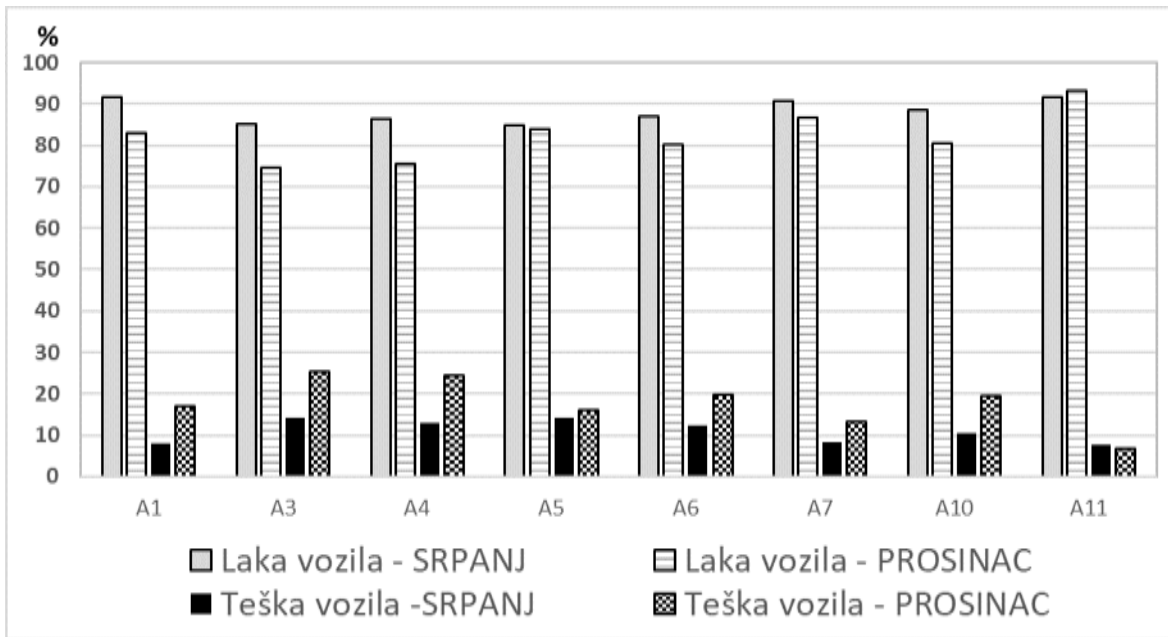
1 **12.** Koliki je udio pšenice uvezene iz Ukrajine u državi na čijem se suverenom teritoriju nalazi međunarodno nepriznata Republika Južna Osetija?

1 **13.** Ime je države s priloženoga strukturnog dijagrama (uključujući države na osi X i države u tumaču) koja graniči s najviše država članica šengenskoga prostora

1 **14.** Koja je poljoprivredna kultura osnovna sirovina za proizvodnju ulja, čije je kretanje tržišne cijene prikazano crtom označenom brojem 1 na priloženome linijskom dijagramu?

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE TABLICE UKUPNOGA BROJA VOZILA TE DIJAGRAMA UDJELA LAKIH I TEŠKIH VOZILA NA ODABRANIM HRVATSKIM AUTOCESTAMA.

1 **15.** S obzirom na tip vozila na kojoj je hrvatskoj autocesti najizraženija uloga prometa u razvoju djelatnosti trgovine, prijevoza dobara i linijskoga prijevoza putnika?

- a) Bregana – Lipovac b) Svilaj – Beli Manastir
c) Zagreb – Goričan d) Zagreb – Ploče

1 **16.** Koju autocestu obilježava najveća sezonalnost prometnoga opterećenja?

- a) Bosiljevo – Rijeka b) Svilaj – Beli Manastir c) Zagreb – Goričan d) Zagreb – Ploče

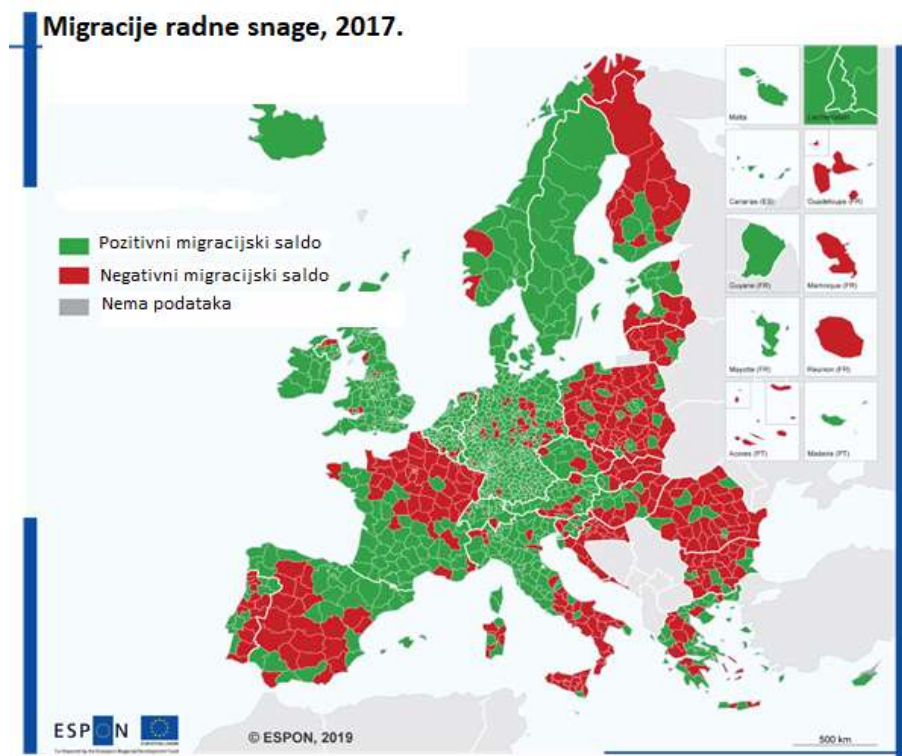
Oznaka autoceste	Ukupan broj vozila	
	Srpanj	Prosinac
A1	1 175 483	343 262
A3	973 939	788 694
A4	732 121	373 998
A5	149 025	124 599
A6	762 528	381 135
A7	966 507	548 885
A10	127 809	70 613
A11	293 174	291 831

U SLJEDEĆEMU SU ZADATKU DVA TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

2 **17.** Koje su od navedenih autocesta s jedne strane omeđene graničnim prijelazima na kojima se obavlja granični nadzor?

- a) A3 b) A4 c) A5 d) A6 e) A7

**SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE TEMATSKE KARTE
MIGRACIJE RADNE SNAGE UNUTAR DRŽAVA EU-a I EFTA-e 2017. GODINE.**

2 **18.** Od država Europske unije koje su ušle u punopravno članstvo 1995. godine najveći udio u površini zauzimaju emigracijske regije u državi čije je ime _____.

Od država koje su prošle gospodarsku i političku tranziciju te su ušle u punopravno članstvo Europske unije u najvećemu valu proširenja najmanji udio u površini zauzimaju emigracijske regije u državi čije je ime _____.

2 **19.** U Italiji postoje velike regionalne razlike u razvijenosti te je južni dio siromašniji i prevladava odljev radne snage. Siromašni jug nazivamo _____, što na talijanskome znači podne. Koja od navedenih regija ne pripada talijanskomu jugu?

- a) Kalabrija b) Apulija c) Basilicata d) Emilia-Romagna

2 **20.** Koja su imena jedinih dviju hrvatskih NUTS3 regija s pozitivnom migracijskom bilancom? _____ i _____

SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE TEMATSKE KARTE KOJA PRIKAŽUJE PROSTOR NA KOJEMU ŽIVE KURDI.

- 2** **21.** Kurdi su mnogobrojan narod bez vlastite države, a najviše pripadnika toga naroda živi u državama Iran, _____ i _____.
- 1** **22.** Ime je europske države u kojoj živi najviše pripadnika Kurda _____.
- 3** **23.** Zapadniji sirijski dio Kurdistanu nalazi se na prostoru plodne nizine čije je ime _____, a iranski je dio pretežno gorovit i u njemu se ističe planinski sustav čije je ime _____. Navedeni planinski lanac nastao je u zoni konvergencije Euroazijske litosferne ploče i ploče čije je ime _____.

U SLJEDEĆA DVA ZADATKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

- 1** **24.** Kojoj od navedenih religija pripada većina kurdskega stanovništva?
a) kršćanstvo b) islam c) budizam d) judaizam
- 1** **25.** Kojim se od navedenih oblika poljoprivredne proizvodnje bavi dio Kurda?
a) nomadsko stočarstvo b) komercijalna plantažna poljoprivreda
c) komercijalno ekstenzivno stočarstvo d) mediteranska poljoprivreda

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE KARTE HRVATSKE.

2	
---	--

 26. Broj 1 označava granični spor u zaljevu čije je ime _____, a kojim prolazi granica između hrvatskoga i slovenskoga _____ mora.

1	
---	--

 27. Broj 2 označava granični spor u Gradu Bujama koji je povezan s tokom rijeke čije je ime _____.

1	
---	--

 28. Broj 3 označava granični spor oko najvišega vrha Žumberačkoga gorja čije je ime _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH TEKSTOVA TRADICIONALNIH HRVATSKIH PJESAMA I FOTOGRAFIJA TRADICIONALNIH JELA HRVATSKIH REGIJA.

- A) *Mamica su štrukle pekli, meni nisu nikaj rekli. Štrukli su se prigoreli, mamica su plakat šteli.*
- B) *Na svaken samlju, na svaken piru nikad su kantale. Od bogzna kega vika su tako tarankale po cija dan. Svirači nisu znali miru.*
- C) *Za vsaku dobru reč, kaj reći si mi znala, za svaki pogled tvoj, za svaki smeh tvoj, fala! Tak malo dobroga v živlenju tu se najde, i če je sunce čas, za oblak taki zajde.*
- D) *Izličići mi dušu pismo i obriši suze s lica, izdali te nikad nismo, materina mi smo dica. Da iman srca dva da bi obadva, da još jednom stara klapa na rivi zapiva.*
- E) *Seoska sam lola, to već svako zna. Nema većeg lola, nego šta sam ja. Seoska, najveća, seoska sam lola ja. Gdje se vino pije, tu sam prvi ja!*

- 3** **29.** Poveži priložene tekstove tradicionalnih pjesama i fotografije tradicionalnih jela s povijesnim hrvatskim regijama upisom pripadajućega slova ispred teksta i broja ispred fotografije na crtu ispred svake regije. Dva se slova i dva broja ne mogu povezati.

_____ Slavonija

_____ Međimurje

_____ Dalmacija

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE FOTOGRAFIJE.

- 1** **30.** Koje slovo označava povijesni grb regije Dalmacije u kruni službenoga grba Republike Hrvatske?

- a) slovo A b) slovo B c) slovo C d) slovo D e) slovo E

U SLJEDEĆEM ZADATKU DOPUNI REČENICE.

- 3** **31.** Kroz povijesnu regiju Slavoniju prolazi longitudinalni prometni pravac na paneuropskome koridoru čija je oznaka _____. Navedeni koridor (ne uzimajući u obzir ogranke) povezuje Austriju s morem čije je ime _____. Kroz nju također prolazi transverzalni prometni pravac na koridoru čija je oznaka _____, a povezuje Mađarsku s Jadranskim morem.